

Taktilni atleta
Apoksiomen
za slijepo i
slabovidno

Str. » 10. i 11.

DAVID KOVAČEVIĆ

Glasovita antička skulptura u svom domu u Malom Lošinjju dobiva umanjenu repliku od pol

Apoksiomen dobiva mlade koji će moći »vidjeti« slijep

Ideja pripada nekadašnjoj vd. ravnateljice Muzeja Andreji Blažević, kazao nam je današnji ravnatelj Muzeja Marko Španjol koji je tada kao kustos pripremao taj projekt koji je financijski podržala i Primorsko-goranska županija. Ivan Basletić iz Infodate kazao nam je da je napravljen 30-centimetarski 3d isprint od praha na bazi gipsa, a taj je 3d isprint poslužio kao model za izradu jednogometarske replike. Repliku je dva mjeseca radila akademska kiparica i restauratorica Zvonimira Obad

Zvonimira Obad i njezin Apoksiomen

Tihomir PONOŠ
 Snimio Davor KOVAČEVIĆ

Apoksiomen će u svome domu u Malom Lošinjju dobiti mladeg i manjeg brata. Najkasnije za dva tjedna u predvorju Muzeja Apoksiomena bit će izložena umanjena replika, visoka jedan metar, s postamentom oko metar i pol, a taj će mladi i manji brat biti taktilni Apoksiomen. Bit će dopušteno – dapače to je njegova svrha – dodirivati ga, a u pozadini svega je jednostavna i humana ideja – napraviti umanjenu repliku Apoksiomena kako bi je dođrom mogli osjetiti i (nadamo se da nije politički nekorektno napisati) »vidjeti« slijepi i slabovidni.

Autorstvo ideje pripada nekadašnjoj vršiteljici dužnosti ravnateljice Muzeja Andreji Blažević, kazao nam je današnji ravnatelj Muzeja Marko Španjol koji je tada kao kustos pripremao taj projekt koji je financijski podržala i Primorsko-goranska županija.

– Ideja je približiti Apoksiomena posebnoj i ciljanoj skupini. Bit će izložen u predvorju Muzeja kako bi

bio što pristupačniji, a cilj je da bude dostupan svakome, kazao nam je Španjol.

Digitalni sken

Realizacija ideje započela je 2016. godine kada je tvrtka Infodata pomoću lasera digitalno skenirala skulpturu. Tada je primarni cilj digitalnog skeniranja bila izrada 12-centimetarskog Apoksiomena kao suvenira, u međuvremenu je digitalizirani Apoksiomen i na mrežnim stranicama Muzeja, a sada je na red došla i izrada replike. Ivan Basletić iz Infodate kazao nam je da je napravljen 30-centimetarski 3d isprint Apoksiomena od praha na bazi gipsa, a taj je 3d isprint poslužio kao model za izradu jednogometarske replike. Apoksiomenovu repliku dva je mjeseca radila akademska kiparica i restauratorica Zvonimira Obad.

– Modelirala sam u glini, napravila odljev u plastici i potom uređivala detalje poput prstiju ili kose, pričao nam Obad u atelieru kipara Vladimira Herljevića, mjestu gdje je nastala replika glasovite antičke skulpture.

Obad nam priča kako je replika doista taktilni Apoksiomen i, za razliku od ori-

ginala, ovoga može svatko dirati koliko hoće i to može činiti takorekuć bez ikakvih opasnosti po repliku. Naime, mlada i manja verzija skulpture napravljena je od poliesterske smole.

– Postojala je varijanta da ga radim od akristala, ali u

“ Za pretpostaviti je da će ga dodirivati mnogi ljudi. Moći će ga dodirivati s bilo koje strane i logično je da će se vremenom skulptura zaprljati

Zvonimira Obad

Zvonimira Obad i Ivan Basletić

slučaju da se skulptura od tog materijala sruši postoji opasnost da se razbije. S poliesterskom smolom te opasnosti nema. Replika je pojačana u nogama i postolju, bit će pričvršćena za postament, ali i ako padne opasnosti nema, kazuje Obad.

Dovoljna je krpica

Replika će biti bijela, postolje također, a bit će premazana lakom kako bi ga se bez problema moglo čistiti.

– Pretpostaviti je da će ga dodirivati mnogi ljudi. Moći će ga dodirivati s bilo koje strane i logično je da će se vremenom skulptura zaprljati. U tom slučaju potrebnu ju je

liesterske smole koju će biti dopušteno, čak štoviše i poželjno, dodirivati

og i manjeg brata ni i slabovidni

Apoksiomen – rad po etapama

očistiti, a to može učiniti bilo tko, može »teta čistačica«, to neće biti posao koji iziskuje posebno stručno znanje. Dovoljna je krpica i, eventualno, neko ne pretjerano agresivno sredstvo i jednostavno ga se pobriše, rekla je Obad. S obzirom na materijal od kojega je napravljen ni eventualna oštećenja, primjerice ogrebotine, neće stvarati nikakve probleme jer se i one jednostavno mogu popraviti.

U svemu tome zasigurno je pripomoglo iskustvo Infodate, tvrtke koja je, kako nam je kazao Basletić skenirala i radila trsatske zmajevе, lepoglavske anđele za Pelješki most, a za Muzej neandertalca u Krapini skenirali su oko 150 modela.

– Izrada replike bio je vrlo zahtjevan posao. Mora se biti precizan, to je posao u kojem nema mjesta za kreativnost,

cilj je izraditi repliku, ne novu skulpturu, objašnjava Obad.

Trodimenzionalni isprint joj je u poslu pomogao jer »može ga se okretati, sagledavati iz svih kuteva, raditi s njime kako se hoće«, pomoglo joj je i to što je Apoksiomen izvrsno dokumentiran, pa su joj za pojedine detalje pripomogle i fotografije.

– Naravno da bi repliku bilo moguće napraviti i bez 3d isprinta, ali bilo bi teže, kazala je Obad.

Brošura na Brailleu

Razgovor o 3d isprintima kiparskih djela pomoću kojih se mogu izraditi replike odveo nas je do ideje izrade replika važnih djela za povijest hrvatskoga kiparstva, pa čak i osnivanja zasebne institucije u kojoj bi ta djela bila izložena (a možda bi ipak bilo bolje da budu izložene blizu origi-

nala) ne bi li slijepi i slabovidni mogli »vidjeti« hrvatsko kiparstvo. Trebalo bi prikupiti novce za izradu replika, vjerojatno još i više za uređenje prostora i postava, čak to ne bi bilo ni nemoguće, samo da se nade netko vičan fondovima Europske unije jer bi se za tako nešto novac mogao namaknuti iz tog izvora. No, Herljević baš i ne dijeli entuzijazam jer »ideja vam je dobra, ali mi nemamo ni neke osnove. Što imamo od Meštrovića imamo zato što nam je on to ostavio, Augustinčićeva galerija postoji zato što ju je on ostavio Klanju, a za neke druge naše velikane – Kršinića, Radauša – ništa«.

To »ništa« srećom ne vrijedi za Muzej Apoksiomena. Muzej otkako je koncem travnja 2016. godine otvoren stalno nastoji doraditi, proširiti svoju muzejsku ponudu, uvesti nešto novo. Replika je namijenjena ponajprije slijepima i slabovidnima, a ne treba sumnjati da će biti omiljen cilj i djeci. U planu je i tiskanje brošura na Brailleovu pismu, a ove godine povećan je broj jezika audio-vodiča. Dosadašnjima hrvatskom, engleskom, talijanskom i njemačkom pridodani su francuski, ruski i slovenski.

Dio lokalnog identiteta

– Dosta turista dolazi iz tih zemalja, a primijetili smo da mnogi mladi Slovenci slabije razumiju hrvatski jezik. U skladu s potrebama povećavat ćemo broj jezika na kojima nudi-

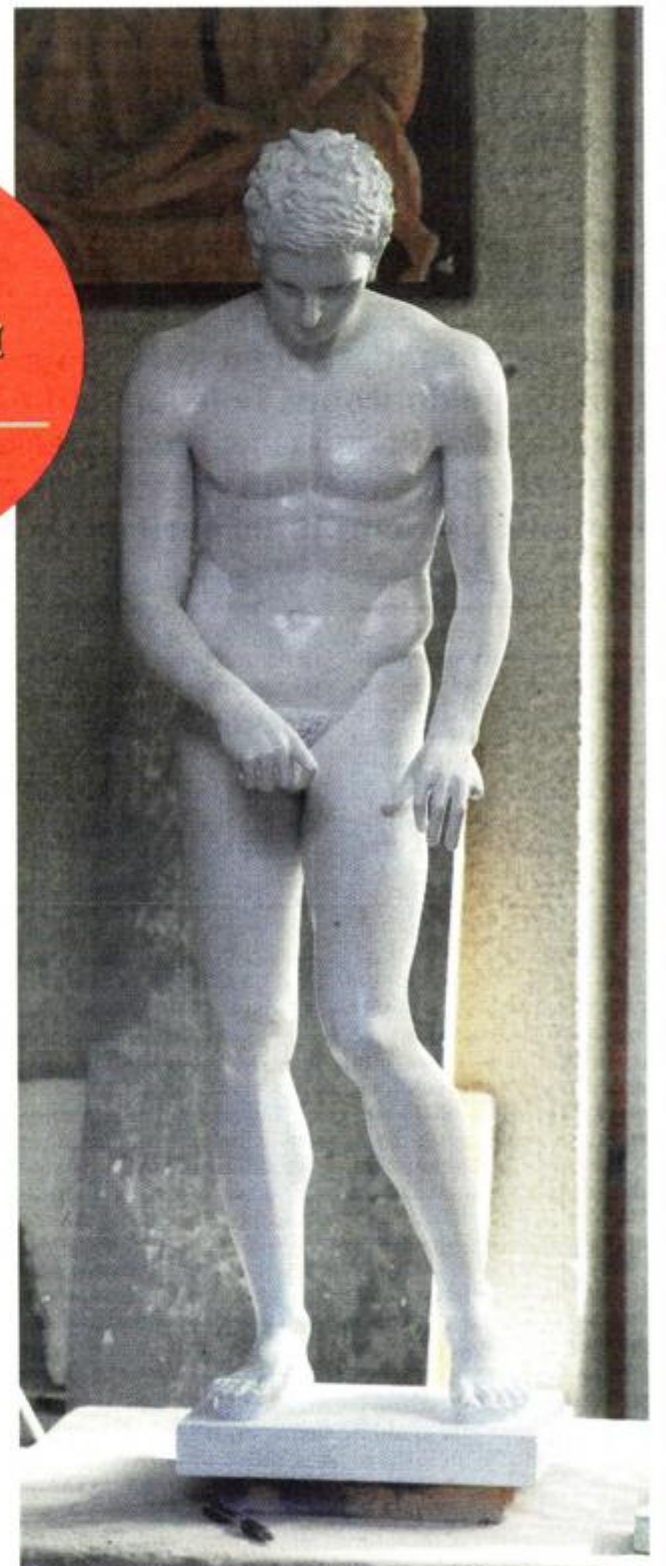
mo audio-vodiče, kazao nam je Španjol.

Novim Apoksiomenom koji uskoro na Lošinj stiže iz Zagreba jako je zadovoljan, uz ostalo i zato što praksa izrade replike namijenje slijepima i slabovidnima nije nešto što je uobičajeno.

– Nije da ih nema, ima ih, ali ovako nešto nije česta praksa, navodi Španjol i dodaje da su u realizaciji ideje kontaktirali i Tiflološki muzej koji se o ideji i projektu pozitivno izjasnio. Zadovoljan je i time kako je Muzej zaživio u prve dvije godine. Dosegli su brojku od 30.000 posjetitelja godišnje, zadovoljni su i zato što ih godišnje posjeti više od 40 školskih grupa (među njima su i grupe iz Italije i Slovenije), a Apoksiomen je postao dio lokalnog identiteta.

Utječe i na gastronomsku ponudu, pojedini restorani svoje su jelovnike prilagodili i nude jela po antičkim receptima, a uskoro će biti organizirana i manifestacija posvećena antičkoj kuhinji na Lošinj.

– Svi znaju da kada posjete Lošinj moraju vidjeti Apoksiomena, on je nama ono što je Eiffelov toranj Parizu, zaključio je Španjol.

Mladi i manji brat – taktilni Apoksiomen